

Оподаткування ІТ-сфери

A man in a white shirt and blue tie is looking at a large wall of digital data screens in a server room. The screens display various charts, graphs, and data visualizations. The man is standing in profile, looking towards the left side of the frame. The background is dark and filled with rows of server racks.

Підготували студентки юридичного факультету
4 курсу
Групи 6.0810-4

В останні роки ІТ-сфера все більше розвивається та займає помітнішу нішу в структурі експорту країни й зростає її частка у ВВП. Тому постає важливе питання – оподаткування бізнесу в наведеній сфері, при цьому податковий тягар не має спонукати громадян у пошуках способів ухилення від сплати податків, особливо що стосується їх доходу та прибутків від ведення бізнесу.

На первинному етапі розвитку бізнесу важливо розглянути всі можливі варіанти функціонування компанії в Україні. Тому для початку варто обрати оптимальну форму суб'єкта господарювання.

У випадку ІТ-сфери можна розглядати два варіанти

юридична особа

фізична особа-підприємець (ФОП)

За статистичними даними Міністерства цифрової трансформації у 2023 р. функціонувало

2307 ІТ-компанії

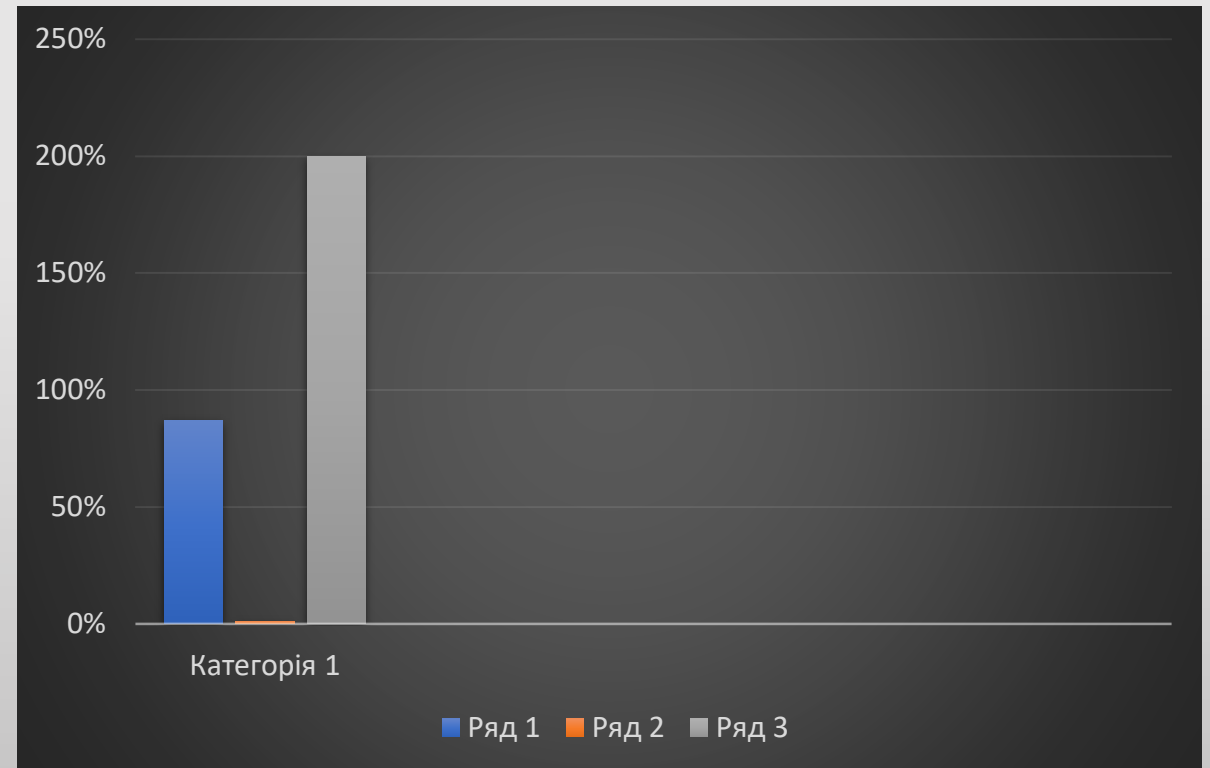
554 – сервісні

90 R&D центри

1663 – продуктові

Серед ІТ-спеціалістів популярною є робота за ФОП-моделлю, за даними «Портрета ІТ-спеціаліста» у 2022 р.

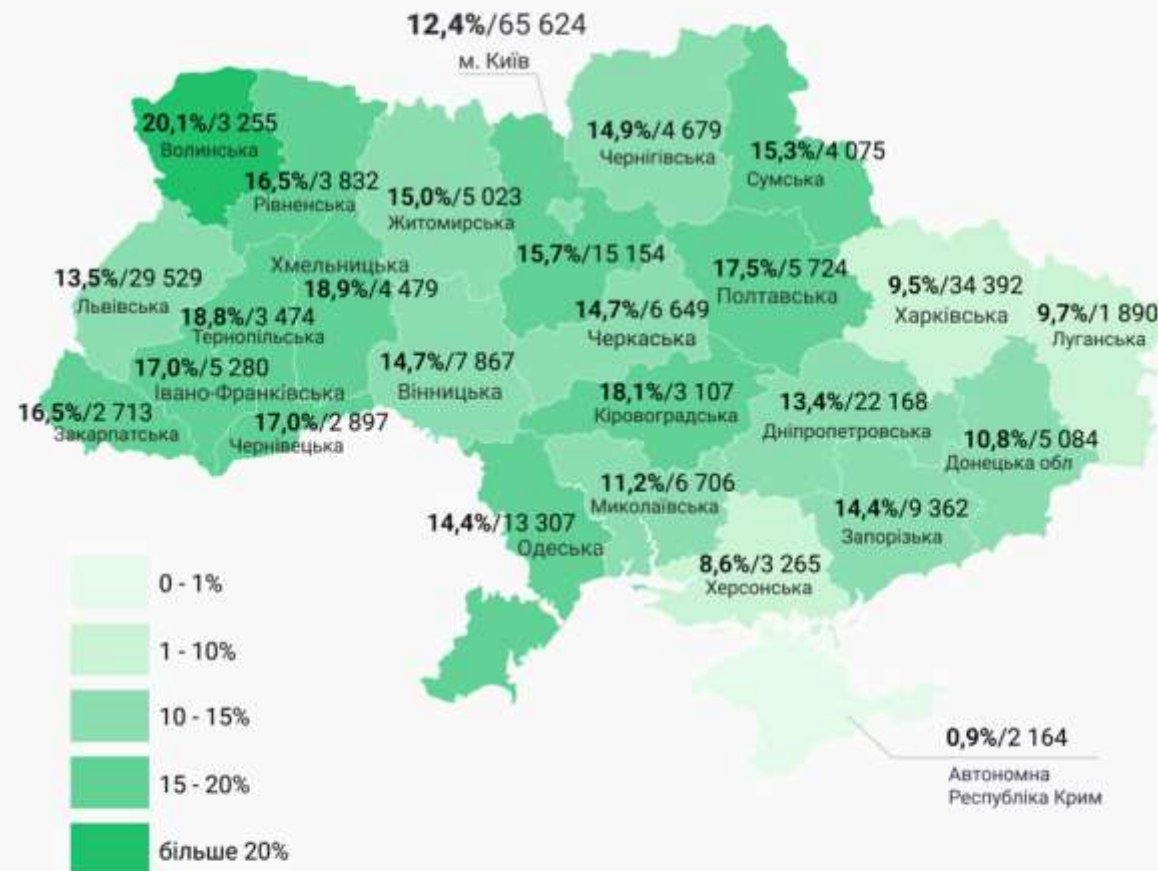
87 % залучених працівників у цю сферу використовували саме цю модель, за КЗпП було працевлаштовано близько 6 % та ще 1 % використовував GIG-контракти.

Динаміка кількості активних ІТ-ФОП в Україні:

Приріст кількості ІТ-ФОП в перший рік війни

відносна зміна кількості активних ФОП з 24.02.2022 до 24.02.2023, %

19/48,7% - Кількість активних ІТ-ФОП, 24.02.2023 / річний приріст ІТ-ФОП, %

Наступний крок – вибір потрібних КВЕДів для діяльності. Під час такої процедури важливо вибрати всі можливі варіанти КВЕД, які може здійснювати підприємство або ФОП. У випадку, якщо суб'єкт господарювання отримує дохід від незареєстрованих видів діяльності, то він позбавляється можливості перебувати на спрощеній системі оподаткування. Окрім того, потрібно сплатити штраф в розмірі 15 % від отриманого доходу з незареєстрованого КВЕДу. Основні групи КВЕД для ІТ-діяльності:

58.21 «Видання комп'ютерних ігор»

58.29 «Видання іншого програмного забезпечення»

62.01 «Комп'ютерне програмування»

62.02 «Консультування з питань інформатизації»;

62.02 «Консультування з питань інформатизації»;

62.03 «Діяльність з керування комп'ютерним устаткуванням»

62.09 «Діяльність у сфері інформаційних технологій та комп'ютерних систем»

63.11 «Оброблення даних, розміщення інформації на вебвузлах»

63.12 «Вебпортали»

63.99 «Надання інших інформаційних послуг, н.в.і.у.»

72.21 «Розробка стандартного програмного забезпечення»

72.22 «Інші види діяльності у сфері розробки програмного забезпечення»

72.30 «Оброблення даних»

72.40 «Діяльність пов'язана з базами даних»

В контексті бухгалтерського обліку необхідно враховувати особливості податкової системи для ІТ-компаній. Тому при реєстрації, окрім того, що потрібно вказувати організаційно-правову форму, КВЕД, варто відразу визначитися з системою оподаткування. Вибір системи є важливим, оскільки потрібно враховувати не тільки обсяги витрат на сплату податків, але й обмеження щодо розміру доходу, співпраці з контрагентами та можливостей реалізацій програмного забезпечення.

Держава пропонує декілька варіантів для ІТ-компанії.

Загальна система оподаткування

- На загальній системі оподаткування ІТ-бізнес оподатковується, як будь-який інший суб'єкт господарювання в Україні Має сплачувати в повному обсязі такі податки: ЄСВ, Податок на прибуток, ПДФО та ВЗ (утримується з працівників) та ПДВ.

Спрощена система оподаткування

- На спрощеній системі оподаткування держава пропонує 4 групи оподаткування, однак для досліджуваного виду діяльності краще обирати між 2 та 3 групою.

Спрощена система оподаткування

Параметри	2 група	3 група
Обсяги доходу	834 МЗП (5 921 400,00 станом на 01.01.2024)	1167 МЗП (8 285 700,00 станом на 01.01.2024)
Кількість працівників	До 10	Кількість необмежена
Співпраця	Працюють лише з фіз. та юр. особами-платниками ЄП. Не можуть співпрацювати з нерезидентами	Працюють без обмежень, як з фіз. та юр. особами. Можуть працювати з нерезидентами
Ставка податку	20 % розміру МЗП	3 % від доходу при умові сплати ПДВ та 5 % для неплатника ПДВ
Звітність	Річна	Квартальна

Важливою відмінністю, яка помітна серед наведених груп, – це можливість співпраці з нерезидентами, оскільки основна частина ІТ-компаній направлена саме на закордонних замовників.

Задля підтримання розвитку ІТ-сфери в Україні була створена спеціальні пільга, яка послабила податковий тягар на бізнес в наведеній галузі. Так, з 01.01.2013 р. по 01.01.2023 р. була передбачена пільга та звільнення від оподаткування ПДВ операцій з постачання програмної продукції та з програмною продукцією, плата за яку не вважається роялті. Тобто, попередні 10 років ІТ-компанії не сплачували ПДВ за розроблення комп'ютерних програм. Однак з 01.01.2023 р. термін пільги закінчився і вже в поточному році ІТ-компанії зобов'язані сплачувати ПДВ.

Однак, натомість держава для ІТ-спеціалістів запропонували іншу альтернативу данної пільги – Дія Сіті, яка була запроваджена у 2022 р.

Дія Сіті

це унікальний спеціальний правовий та податковий простір для функціонування ІТ-компаній в Україні. Цей проєкт розроблений для створення сприятливого економічного середовища всередині країни задля залучення інвестицій, реалізації потенціалу українського бізнесу, лібералізації трудових відносин та захисту вітчизняних та міжнародних стартапів.

Відповідно до Закону України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» резидентом Дія Сіті може бути «юридична особа, зареєстрована на території України в установленому законодавством України порядку, незалежно від її місцезнаходження та місця провадження господарської діяльності, яка відповідає всім таким вимогам:

---

1) здійснює один або кілька видів діяльності, визначених у , а також ті, що вказано у її статуті та/або відомостях про неї, що містяться у Єдиному державному реєстрі;

---

2) розмір середньої місячної винагороди залученим працівникам та гіг-спеціалістам, починаючи з календарного місяця, наступного за календарним місяцем, в якому набуто статус резидента Дія Сіті, кож-ного календарного місяця становить не менше, ніж еквівалент 1200 євро за офіційним курсом гривні щодо євро, встановленим Національним банком України станом на перше число відповідного календарного місяця;

---

3) середньооблікова кількість працівників та гіг-спеціалістів юридичної особи (у разі залучення) за підсумками кожного календарного місяця, починаючи з наступного за календарним місяцем, в якому юридичною особою набуто статус резидента Дія Сіті, становить не менше дев'яти осіб;

---

4) сума кваліфікованого доходу юридичної особи, отриманого за перших три календарних місяці, на-ступні за календарним місяцем, в якому юридичною особою набуто статус резидента Дія Сіті, становить не менш як 90 відсотків суми її загального доходу за такий період, а сума кваліфікованого доходу, отри-маного за кожен календарний рік перебування у статусі резидента Дія Сіті, становить не менш як 90 від-сотків суми загального доходу юридичної особи за той самий період (за наявності загального доходу)»

Окремими нормами Закону України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» передбачено обмеження щодо перебування на режимі Дія Сіті, зокрема: «не може бути резидентом Дія Сіті юридична особа:

1) яка зареєстрована на території та/або відповідно до законодавства іноземної держави;

2) у статутному капіталі якої 25 і більше відсотків прямо або опосередковано належать державі Україна або територіальній громаді;

3) яка має статус неприбуткового підприємства, установи, організації;

4) яка порушила вимоги законодавства щодо розкриття інформації про кінцевих бенефіціарних власників та/або подання інформації про структуру власності юридичної особи;

5) прямим або опосередкованим власником часток (акцій) у статутному (акціонерному) капіталі якої є держава, визнана Верховною Радою України державою-агресором, або юридична особа, зареєстрована відповідно до законодавства такої держави, або фізична особа, яка постійно (переважно) проживає у такій державі. Це положення не застосовується у разі здійснення володіння часткою (акціями) у статутному (акціонерному) капіталі через юридичну особу, акції якої перебувають в обігу на фондових біржах згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України (крім випадків реєстрації такої юридичної особи відповідно до законодавства держави-агресора);

6) у статутному капіталі якої 25 і більше відсотків прямо або опосередковано належать юридичним особам, зареєстрованим у державах, включених Групою з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) до переліку країн, що не співпрацюють у сфері протидії відмиванню доходів, одержаних злочинним шляхом;

7) стосовно якої застосовано спеціальні економічні або інші обмежувальні заходи (санкції) відповідно до законодавства України, або визнані Україною міжнародні санкції або яка є пов'язаною особою особи, стосовно якої застосовано такі обмежувальні заходи (санкції);

8) яка визнана банкрутом;

9) яка перебуває у процесі припинення, крім перетворення;

10) яка протягом більш як 30 днів має податковий борг, загальна сума якого становить понад 10 мінімальних заробітних плат (виходячи з розміру мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня поточного календарного року);

11) яка є постачальником послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів, та не виконала вимоги законодавства щодо включення до певного реєстру, постановки на облік, отримання ліцензії чи іншо-го дозвільного документа (якщо такі вимоги встановлені законодавством як умова надання відповідних послуг);

12) яка здійснює діяльність з організації та/або проведення азартних ігор, крім діяльності з надання послуг у сфері азартних ігор».

Події лютого 2022 р. внесли певні корективи у затвердження критеріїв та відповідно допуск до резидентства.

Голова Мінцифри М. Федоров заявив, що на період воєнного стану змінюються умови дії Дія Сіті для того, щоб у такі важкі часи ІТ-галузь мала можливість продовжувати активно розвиватися та вносити свій внесок у розвиток держави.

Серед змін варто зазначити

спрощення критеріїв для резидентства, тобто компанію не будуть позбавляти статусу резидента цього простору

резиденти звільняться від подачі звіту про відповідність та незалежний аудиторський висновок до 1 січня наступного за мирним роком

Окрім того, в Законі України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки» передбачені пом'якшені умови, для стартапів чи компанії-стартаперів, які не відповідають головним умовам для резидентства в Дія Сіті, однак потенційно вони можуть ними стати:

В ч. 3 ст. 5 вказано, що юридична особа, яка відповідає не всім вимогам, які передбачені ч. 1 ст. 5, має право перебувати у статусі резидента Дія Сіті, але не довше ніж до 31 грудня календарного року, наступного за календарним роком, в якому вона набула статусу резидента простору, за дотримання умов:

відповідає вимогам п.п. 1, 4, 5 ч. 1 ст. 5 Закону України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки»;

державну реєстрацію створення юридичної особи було здійснено не раніше, ніж за 24 календарних місяці до дня подання заяви про набуття статусу резидента Дія Сіті;

розмір доходу юридичної особи, визначений відповідно до п.п. 2 п. 292. 1 ст. 292 Податкового кодексу України не перевищує граничного обсягу доходу, встановленого п. 291.4 ст. 291 ПКУ для суб'єктів господарювання третьої групи платників єдиного податку у кожному з таких років;

у календарному році, що передує календарному року, в якому юридична особа подала заяву про набуття статусу резидента Дія Сіті;

у календарному році, в якому юридична особа подала заяву про набуття статусу резидента Дія Сіті;

у календарному році, в якому юридична особа набула статусу резидента;

у календарному році, наступному за роком, у якому юридична особа набула статусу резидента Дія Сіті;

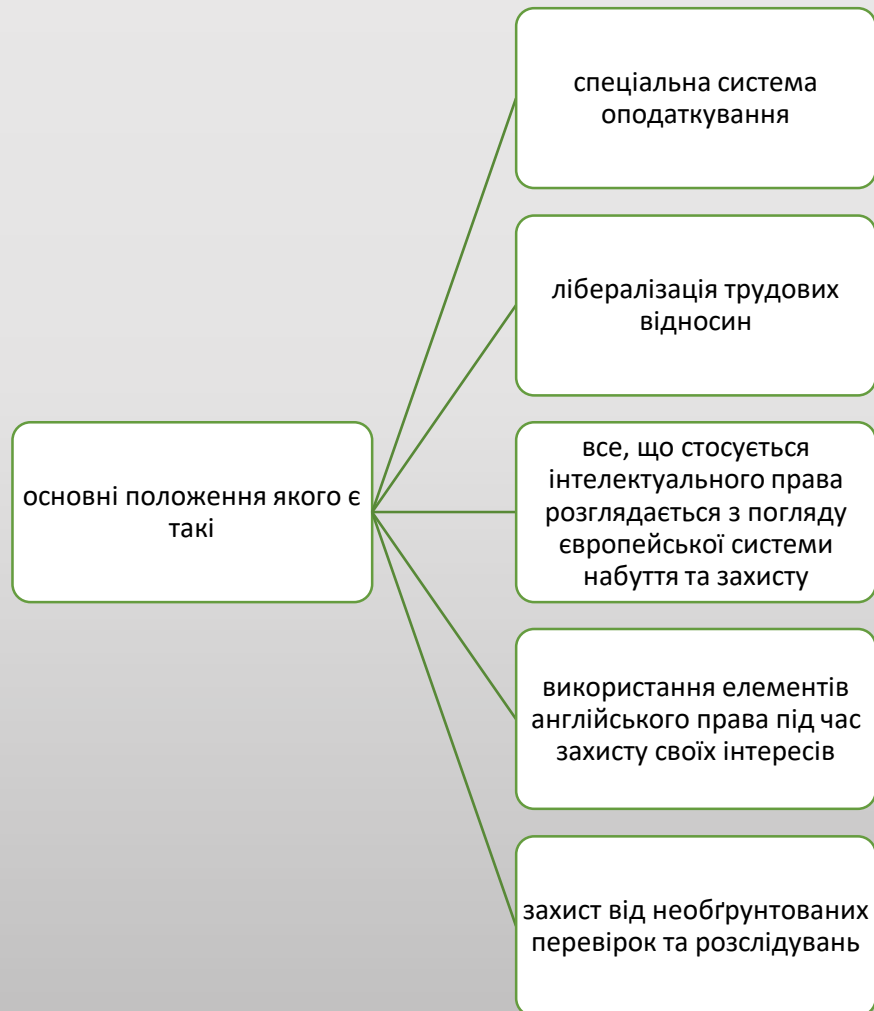
у заяві про набуття статусу резидента Дія Сіті зазначено про звернення до уповноваженого органу відповідно до ч. 3 ст. 5.

Резидентами Дія Сіті може стати кожен охочий, який відповідає діючому законодавству, при цьому вони отримують певні переваги та спеціальні статуси. Спеціальний правовий режим встановлюється на необмежений строк, але не менш як на 25 років з дня внесення до реєстру Дія Сіті запису про першого резидента. Відповідно до прописаних правил резиденти цього простору працюють не в рамках чинного законодавства України, а за правилами, які прописала команда розробників.

Тобто в кожного резидента є особливий правовий статус

Серед наведених положень для нас є цікавими два: перше, спеціальна система оподаткування, вона передбачає податкові переваги для своїх резидентів. Можливість обирати, який корпоративний податок сплачувати, або 9 % податок на виведений капітал (при такій системі оподатковуються лише кошти, які виводяться з обороту компанії, якщо вони надалі реінвестуються в подальшу діяльність, то в такому випадку прибуток не буде оподатковуватися), або 18 % податку на прибуток. Спеціальні ставки для працівників ІТ-компаній та гіг-спеціалістів резидентів податку на працю – 5 % ПДФО, 22 % ЄСВ від мінімальної заробітної плати та 1,5 % ВЗ.

Варто також приділити увагу, оподаткуванню стартапів.

Податковим Кодексом України встановлена ставка податку на доходи фізичних осіб у розмірі 5 % для всіх резидентів Дія Сіті, однак за умови дотримання вимог визначених в п. п. 2,3 ч. 1 ст. 5. Однак, якщо у відповідний календарний місяць резидент Дія Сіті не дотримується вимог, які були вказані вище, він зобов'язаний в межах податкового розрахунку сум доходу, сплаченого на користь фізичних осіб та сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого ЄСВ, самостійно нарахувати податок за ставкою 18 % щодо доходів спеціалістів та сплатити його до подання податкового розрахунку.

Важливим нюансом в Законі №1667-ІХ є перехід з ФОП-моделі співпраці на гіг-контракти. З 2024 р. витрати на співпрацю з платниками єдиного податку, включно 3 групу, не мають перевищувати 50 %, а у 2025 р. – не більше 20 %. Для ФОП, які співпрацюватимуть з резидентами Дія City, ніяких змін не буде та оподаткування залишиться на рівних актуальних ставок. Для ІТ-компаній резидентів, які будуть сплачувати податок на прибуток 18 % та в яких річний дохід не перевищує 40 млн грн, не буде ніяких обмежень, щодо співпраці з ФОП.

Зазначимо, що питанням трудових відносин Дія Сіті пропонує альтернативні моделі найму працівників. Компаніям-резидентам пропонується вибір формату найму: співпраця з ФОП, працевлаштування відповідно до КЗпП та нову альтернативу GIG-контракт (щось середнє між трудовим договором та цивільно-правовим договором ФОП, цей контракт зорієнтований на те, що ФОП, який уклав угоду, має можливість працювати на обладнанні компанії, отримувати певні соціальні допомоги, однак він перебуває в трудових відносинах з компанією), який доступний тільки для користувачів цього простору.

ВИСНОВОК

Отже, з досвіду останніх років, ІТ-сектор – одна з небагатьох галузей національної економіки, яка має можливість більш швидко та гнучко реагувати на будь-які зміни зовнішнього середовища. Окрім того, це одна зі сфер, яка у непрості часи зберігає довоєнні показники діяльності та поступово набирає обертів, щоб досягнути прогнозованих результатів. Тому для держави важливо здійснювати підтримку сектору, який створює підґрунтя та післявоєнного відновлення економіки країни.

Важливий крок у розбудові економічного простору, який буде стимулювати бізнес, є запровадження Дія Сіті – унікального юридичного та податкового середовища, яке буде розвивати вітчизняний бізнес. Цей простір буде не тільки полегшувати діяльність українського ІТ-середовища, особливо у сфері оподаткування (зменшення податкового тягаря), але й зробить економічне середовище в країні більш відкритим до інвестицій у стартапи.

